

UNIUNEA EUROPEANA PE INTELESUL COPIILOR

SA INVATAM DESPRE ....

COMORILE EUROPEI

Valori europene

Uniunea Europeana este, asa cum stiti deja, formata din 27 de state, fiecare cu propria sa cultura si istorie, dar care impartasesc câteva valori comune. Acestea sunt *democratia, egalitatea, respectul fata de legi si fata de drepturile omului*. De asemenea, societatile din tarile membre ale Uniunii Europene sunt caracterizate de *toleranta, justitie, solidaritate si nediscriminare*. Valorile comune impartasite de aceste 27 de tari diferite ilustreaza deviza adoptata de Uniunea Europeana: **Unita in diversitate**. Valorile europene sunt impartasite si de alte tari, care doresc sa adere la Uniunea Europeana, cum sunt Croatia, Turcia si Fosta Republica Iugoslava a Macedoniei.

Simbolurile Uniunii Europene

Imaginati-va Uniunea Europeana ca pe o veche familie nobila, cu o istorie de secole, cu traditii bine pastrate, cu un nume cunoscut si respectat in toata lumea. Asa cum nobilii din alte vremuri se mandreau cu blazoanele casei, cu trofee de lupta sau cu colectiile de arme, si Uniunea Europeana este reprezentata de mai multe simboluri.

Drapelul

Pe steagul european este desenat un cerc de stelute galbene pe fond albastru. Stelutele sunt 12 la numar, dar aceasta nu are nici o legatura cu numarul de tari din Uniunea Europeana. Cercul este simbolul unitatii, iar numarul 12 a fost ales pentru ca, inca din antichitate, reprezenta perfectiunea: 12 luni ale anului, 12 ore intr-o zi, 12 ore intr-o noapte...

Desi Uniunea Europeana a luat fiinta dupa cel de-al doilea razboi mondial, cercul de stele galbene pe fond albastru a devenit, in mod oficial, steagul Uniunii abia in 1986, pe 26 mai.

Imnul

Asa cum "La Marseillaise" este imnul Frantei si "God Save the Queen" este imnul Angliei, asa si Uniunea Europeana are propriul sau imn. Este vorba de partea de final a celei de-a noua simfonii a lui Beethoven, intitulata "Oda Bucuriei".

In limbajul universal al muzicii, "Oda Bucuriei" exprima idealurile de libertate, pace si solidaritate, valori care caracterizeaza Uniunea Europeana.

“Oda Bucuriei” a devenit imnul Uniunii Europene in 1985.

Ziua Europei

Daca Uniunea Europeana are un drapel si un imn, de ce nu ar avea si o “zi nationala”?

Tot in anul 1985, reprezentantii statelor membre au hotarat ca pe 9 mai sa se sarbatoreasca ziua Europei. De ce au ales aceasta zi? Pentru ca la Paris, pe 9 mai, in anul 1950, Robert Schuman, Ministru de Externe al Frantei, a indemnat popoarele europene sa-si uneasca resursele de carbune si otel, necesare pentru a reconstrui Europa ravasita de cel de-al doilea razboi mondial. A fost un indemn la solidaritate, un moment important in istoria Uniunii Europene, pe care tarile din Europa il comemoreaza in fiecare an organizand diverse activitati.

O moneda unica

Din ianuarie 2002, 12 tari din Uniunea Europeana si-au inlocuit monedele nationale cu o moneda unica pentru toate: Euro. Aceste tari sunt: Germania, Austria, Belgia, Spania, Finlanda, Franta, Grecia, Irlanda, Italia, Luxemburg, Olanda si Portugalia. Dintre cele 15 vechi state membre Marea Britanie, Suedia si Danemarca nu au adoptat Euro, iar noile state membre trebuie sa indeplineasca anumite conditii economice pentru a folosi moneda unica. Dintre acestea, doar Slovenia a reusit pana in prezent sa indeplineasca aceste conditii si a adoptat Euro la 1 ianuarie 2007. Simbolul pentru moneda unica este inspirat de a cincea litera a alfabetului grecesc, prima litera din cuvantul Europa; cele doua linii paralele simbolizeaza stabilitatea monedei.

Mai multe despre Euro

Monede

Statele membre au hotarat ca fiecare moneda euro sa aiba o fata comuna, iar cealalta fata sa fie specifica fiecărei tari in parte. Singurul lucru care a fost obligatoriu pentru toate monedele au fost cele 12 stelute dispuse in cerc. Pentru fata comuna, au fost alese trei harti ale Europei, desenate de Luc Luyckx, de la Monetaria Regala a Belgiei. Pentru monedele de 1, 2 si 5 eurocenti, Europa este reprezentata in context mondial. Harta pentru monedele de 10, 20 si 50 de eurocenti simbolizeaza Europa ca uniune de natiuni individuale. Pentru a sublinia unitatea, monedele de 1 si 2 euro au aceeași harta reprezentand uniunea tarilor. Dimensiunile, greutatea, materialul, culoarea si grosimea sunt diferite pentru fiecare

moneda in parte, astfel incat sa poata fi recunoscute si de persoanele cu deficiente de vedere.

Bancnote

Pentru bancnote (care sunt la fel pentru toate statele care folosesc euro) s-a hotarat sa fie ilustrata istoria arhitecturala a continentului. Pe una din fete este reprezentat un pod ce simbolizeaza legatura intre popoare si ilustreaza esenta unei perioade arhitecturale. Astfel:

- pe bancnota de 5 euro este desenat un apeduct antic;
- pe bancnota de 10 euro - un pod roman;
- pe bancnota de 20 euro - un pod gotic;
- pe bancnota de 50 euro - un pod renascentist;
- pe bancnota de 100 euro - un pod din secolul XVII (in stil baroc);
- pe bancnota de 200 euro - un viaduct metalic (in stilul secolului al XIX-lea);
- pe bancnota de 500 euro – un pod modern (in stilul arhitectonic al secolului XX).

Pe cealalta fata sunt desenate un portic sau o poarta ornata cu motive apartinand unei anumite epoci arhitecturale. Aceasta fatada ilustreaza deschiderea Europei catre lume:

- pe bancnota de 5 euro – un arc de triumf;
- pe bancnota de 10 euro -o arcada romana;
- pe bancnota de 20 euro - un vitraliu in stil gotic;
- pe bancnota de 50 euro – o fatada clasica in stil renascentist;
- pe bancnota de 100 euro – un portic in stil baroc;
- pe bancnota de 200 euro – o sera botanica din sticla si otel;
- pe bancnota de 500 euro – fatada moderna din sticla si beton.

Limbile europene

Limbile vorbite in Europa isi au si ele locul lor in Camera comorilor. Exista 2 mari familii lingvistice: *limbile indo-europene* (din care fac parte majoritatea limbilor vorbite pe continent) si familia *limbilor fino-ugrice* (care cuprinde limbi precum maghiara, finlandeza, lapona, estoniana). La randul ei, familia limbilor indo-europene are mai multe grupe de limbi cu origini comune: limbile *slave* (bulgara, rusa, ucraineana, poloneza, slovena, slovaca, macedoneana), limbile *germanice* (germana, engleza, suedeza, islandeza, daneza, norvegiana si olandeza), limbile

celtice (irlandeza, bretona, galeza), limbile *latine* (italiana, franceza, spaniola, portugheza, romana) si limbile *elenice* (greaca).

Limba germana, membra a grupului vestic al limbilor germanice, se vorbește în Germania, Austria, partea de nord a Elveției, Liechtenstein, Luxemburg, Tirolul de Sud, o regiune din Italia, Voievodatul Opole al Poloniei și în regiunea Alsacia din Franța.

Limba greaca moderna face parte din marea familie a limbilor indo-europene și deriva din greaca veche. În antichitate existau numeroase dialecte grecești, dar în cele din urmă s-a impus limba vorbită în Atena. Din acest dialect s-a dezvoltat idiomul numit koine ("comun tuturor"), care a devenit un standard pentru limba greacă antică. Odată cu Alexandru cel Mare, idiomul s-a transformat într-un limbaj internațional și s-a impus în centrul și estul Mediteranei, precum și în regiuni din Asia Minor și Africa. Cea mai mare parte a Noului Testament a fost redactată în koine, fapt ce a contribuit la răspândirea creștinismului.

Multe cuvinte tehnice și științifice din limba engleză de astăzi sunt derivate din limba greacă, și se estimează că 12% din vocabularul limbii engleze este de origine greacă.

Limba irlandeza descinde din grupul de limbi celtice, din familia limbilor indo-europene. Mai este cunoscută și sub numele de irlandeza galică. Istoria limbii irlandeze ca limba literară cunoaște trei mari perioade: irlandeza veche (sec. VII-IX, î.H.), irlandeza medievală (sec. X-XVI) și irlandeza modernă. Alfabetul folosit astăzi este un derivat al alfabetului roman, ce numără inițial 18 litere: 13 consoane și cinci vocale. Guvernul irlandez încearcă astăzi să impună limba irlandeză ca limba oficială a țării.

Limba italiana se trage din limba latină, vorbită în antichitate în Latium, regiune din centrul Italiei, unde se află capitala Roma. Cuceririle romane au răspândit rapid limba latină în Italia și în provinciile imperiului. Odată cu primele încercări de literatură s-a format limba latină literară și limba latină vulgară, adică cea vorbită de popor și de soldații imperiului. Astăzi, limba italiană este descendenta latinei vulgare și este limba oficială în Italia, San Marino și în ...Elveția.

Limba letona este una dintre cele două limbi de filiație baltică din familia indo-europeană și vorbitorii de letona consideră că este amenințată cu dispariția. Doar jumătate din populația țării vorbește limba maternă, cealaltă limba general acceptată fiind rusa.

Limba lituaniana este cea de a doua dintre limbile care au supraviețuit din ramura baltică a familiei indo-europene.

În Luxemburg se vorbesc trei limbi oficiale: **luxemburgheza** (de origine germană), **franceza** și **germana**. Franceza este folosită la cumpărături și în discuțiile cu străinii, iar germana definește numeroase noțiuni tehnice. Pe stradă, însă, îi poți auzi pe oameni vorbind luxemburgheza.

Limba **engleza** este una dintre cele trei limbi oficiale în Malta. Celelalte două sunt **italiana** și **malteza**. Limba malteza este de origine feniciană și este o limbă semitică (adică din aceeași familie cu limbile vorbite de evrei), care a supraviețuit, cu unele adăugiri și erodări, influențelor din limba de siciliană, italiană, spaniolă, franceză și engleză.

Limba olandeză este vorbită de 22 de milioane de olandezi și flamanzi (comunitatea flamandă din Belgia). Olandeză se situează între engleză și germană, fiind mai apropiată de aceasta din urmă, mai ales în ceea ce privește gramatica. Când vine vorba de vocabular, olandezii au împrumutat francezilor și multor alte țări un important lexic maritim (matelot, babord, etc). Pentru călătorul ajuns în Olanda este foarte bine de știut faptul că 99,9% din populația olandeză vorbește limba engleză dar, deși înțeleg în mare parte germană, puțini o vorbesc. Alături de olandeză, în partea de nord a țărilor de Jos, în provincia Frisa, se vorbește **frisona** - o altă limbă germanică, înrudită cu engleză.

Limba poloneză face parte din grupul de vest al ramurii slave a limbilor indo-europene. Este vorbită de 44 de milioane de oameni.

Portugheza descinde din grupul de limbi romanice. Este limba principală a 170 de milioane de oameni, răspândită prin Portugalia și insulele din Atlantic (11 milioane), Brazilia (154 de milioane) și în provinciile din Africa și Asia (5 milioane). Chiar dacă portugheza vorbită în Portugalia este diferită într-o oarecare măsură de cea vorbită în Brazilia, diferențele nu sunt mari. Din punct de vedere istoric, portugheza, care se trage din latina vulgară, a fost adusă de legiunile romane, dar conține destule cuvinte din vocabularul arab, francez și italian.

Spaniola este limba oficială a Spaniei și a 19 țări din America Latină. În total, peste 330 de milioane de oameni vorbesc spaniola ca limbă principală, iar 50 de milioane o folosesc ca limbă secundară. Limba descinde din latina populară și a fost adusă de coloniștii și soldații Romei, dar, în timp, vocabularul a cunoscut puternice influențe arabe, precum și însemnate contribuții ale triburilor locale. Limba spaniolă

moderna s-a desprins din dialectul castilian, odata cu secolul XIII, in mare parte datorita importantei politice pe care o avea regiunea Castilia la acea vreme. O particularitate a limbii spaniole este semnul intrebarii pus invers la inceputul propozitiilor interogative si semnul exclamarii cu punctul deasupra batului, in cazul exclamatiilor.

In Ungaria 98% din populatie vorbeste **maghiara**, o limba ugro-finica. Multe cuvinte din limba maghiara sunt de origine slava. Minoritati etnice maghiare mai locuiesc si in tarile vecine, foste parti ale Ungariei, in special in Slovacia, Romania, Serbia, Ucraina si Austria.

Limba engleza este de origine germanica si face parte din familia de limbi indo-europene. Astazi este vorbita de peste 470 de milioane de oameni si este limba oficiala in 45 de tari. Cei mai multi vorbitori de limba engleza sunt locuitorii Americii de Nord (228 de milioane). in cele mai multe tari, limba engleza se invata la scoala ca a doua limba. in Marea Britanie exista numeroase dialecte, in functie de aria geografica si de diferentele culturale.

in Belgia se vorbesc trei limbi: **olandeza** in Flandra, **franceza** in Valonia si **germana** in cantoanele din est.

Ceha este o limba care apartine grupului Slavic de vest. Este vorbita de aproximativ 12 milioane de oameni, majoritatea in Republica Ceha si tarile vecine, dar si in tari cu un numar mare de imigranti cehi, in special in Statele Unite, cu aproximativ 1,5 milioane de vorbitori, si Canada.

Ceha este foarte asemanatoare cu slovacca (unii lingvisti considera ca ar fi aceeasi limba) si cu poloneza, si este scrisa cu ajutorul alfabetului latin, imbogatit cu diacritice (č, ů).

Limba daneza face parte din familia limbilor scandinave, ramura germanica a marii familii indo-europene. Este vorbita de peste 5 milioane de oameni, dintre care cei mai multi locuiesc in Danemarca. Se poate vorbi despre daneza actuala abia din anul 1800, dupa secole bune de transformari. Populatia din Insulele Feroe si Groenlanda (care sunt, de fapt, subordonate politic Coroanei daneze) vorbeste intr-un dialect vechi de mii ani in paralel cu limba oficiala.

Limba vorbita de **estoni** este inrudita cu cea finlandeza, cu o rezonanta foarte nordica, pigmentata de litere precum 'oos' si 'uus'.

Cele doua limbi oficiale vorbite in Finlanda sunt **finlandeza** si **suedeza**. Finlandeza, vorbita de mai mult de 90% din populatie, face parte din grupa fino-ugrica a limbilor uraliene, din care mai fac parte si estoniana, lapona si maghiara.

Limba franceza este o limba romanica, in care, peste latina, s-au suprapus limbile vorbite de gali si de franci. Ea apartine familiei de limbi galo-romanice. Franceza este vorbita in lume de 120 milioane de persoane.

Limba romana este o limba de origine latina, apartinand familiei limbilor indo-europene. Cele mai multe cuvinte romanesti provin din latina, dar au existat si influente din limbile slave, iar in epoca moderna mai ales din franceza. Se estimeaza ca limba romana este vorbita de 26 de milioane de oameni, atat in Romania cat si in afara granitelor sale. Pana in secolul XIX, limba romana folosea alfabetul chirilic, dar ulterior a trecut la cel latin. Literele *s*, *t*, *a*, *i* si *a* se numesc *diacritice*.

Bulgara este o limba slava, vorbita de aproximativ 9 milioane de oameni. Prima carte in limba bulgara a fost tiparita la Venetia, in 1566. Bulgara este singura limba din Uniunea Europeana care foloseste alfabetul chirilic. Acesta cuprinde 30 de litere.

Bugetul Uniunii Europene

In cel mai mare si mai bine ferecat cufar din camera comorilor se afla bugetul Uniunii Europene, adica banii colectati de la cetatenii din statele membre spre a fi folositi tot in beneficiul lor. Fiecare cetatean european plateste impozite la bugetul comun. Sumele difera de la o tara la alta, in functie de populatie si de puterea economica a fiecarui stat. De exemplu, Germania este tara care plateste cel mai mult la bugetul european.

Cu banii adunati sunt ajutate regiuni mai putin dezvoltate sau sunt sprijinite anumite activitati (de ex. agricultura). Tot din bugetul comun sunt sprijinite statele care vor sa adere la Uniunea Europeana, pentru a-si moderniza economia, legile si felul in care functioneaza guvernul, politia, judecatoriile si altele.

Uniunea Europeana are si o banca proprie, Banca Centrala Europeana, care a fost infiintata in 1998 pentru a se ocupa de moneda unica, Euro. Principala misiune a Bancii este sa emita moneda (adica sa tipareasca bancnotele si sa produca monedele), sa mentina puterea de cumparare a monedei unice si astfel stabilitatea preturilor.